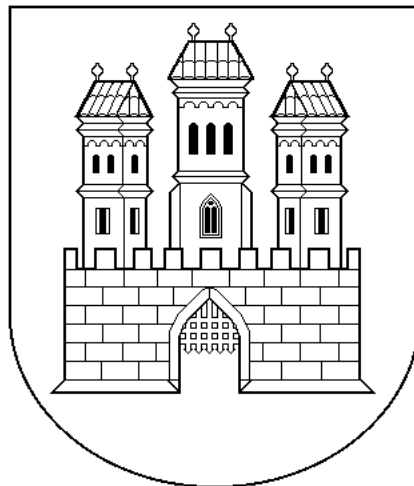

MESTSKÁ KNIŽNICA V BRATISLAVE

***PREHĽAD ČINNOSTI
BRATISLAVSKÝCH VEREJNÝCH
KNIŽNÍC***

ZA ROK 2005

Bratislava 2006

OBSAH

Komentár k činnosti bratislavských verejných knižníc za rok 2004	3
1. SIETĽ VEREJNÝCH KNIŽNÍC V BRATISLAVE	3
2. KNIŽNIČNÝ FOND	4
3. VÝPOŽIČKY A SLUŽBY	5
4. POUŽÍVATELIA	7
5. ĎALŠIE ČINNOSTI	8
6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE	11
7. ZAMESTNANCI KNIŽNÍC	12
8. HOSPODÁRENIE KNIŽNÍC	12

ŠTATISTICKÝ PREHĽAD V TABUĽKÁCH:

Tab. č.1	Sieť verejných knižníc v Bratislave
Tab. č.2	Knižničný fond
Tab. č.3	Výpožičky a služby
Tab. č.4	Používatelia
Tab. č.5	Ďalšie činnosti
Tab. č.6	Informačné technológie
Tab. č.7	Zamestnanci knižníc
Tab. č.8	Hospodárenie knižníc
Tab. č.9	Základné ukazovatele činnosti verejných knižníc v Bratislave za rok 2005 podľa typu knižníc
Tab. č.10	Základné ukazovatele činnosti verejných knižníc v Bratislave s prepočtami na obyvateľa a čitateľa
Tab. č.10	Porovnávací tabuľka základných ukazovateľov činnosti verejných knižníc v Bratislave za rok 2005
Tab. č.12	Porovnávací tabuľka základných ukazovateľov verejných knižníc v Bratislave podľa jednotlivých pracovísk za rok 2005

**KOMENTÁR K ČINNOSTI
BRATISLAVSKÝCH VEREJNÝCH KNIŽNÍC
ZA ROK 2005**

1. SIETĚ VEREJNÝCH KNIŽNÍC

Sieť verejných knižníc v Bratislave v roku 2005 tvorilo **18 knižníc a ich 23 pobočiek**, spolu 41 knižničných pracovísk. Z osemnástich knižníc je:

- **1 regionálna** – Mestská knižnica v Bratislave riadená Magistrátom hlavného mesta SR Bratislavy, poverená metodickou funkciou smerom k verejným knižniciam v Bratislave
- **5 mestských** a ich 21 pobočiek – Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Knižnica Bratislava Nové Mesto, Miestna knižnica Dúbravka, Miestna knižnica Petržalka. Knižnice majú právny subjekt, sú riadené miestnymi úradmi príslušných mestských častí
- **7 obecných s profesionálnymi zamestnancami** a ich 2 pobočky – MK Vrakuňa, MK Podunajské Biskupice, MK Rača, MK Vajnory, MK Karlova Ves, MK Lamač, MK Devínska Nová Ves. Knižnice nemajú právny subjekt, sú súčasťou organizačnej štruktúry miestnych úradov príslušných mestských častí
- **5 obecných s neprofesionálnymi zamestnancami** – MK Devín, MK Záhorská Bystrica, MK Jarovce, MK Rusovce, MK Čunovo. Knižnice nemajú právny subjekt, sú súčasťou miestnych úradov príslušných mestských častí

V roku 2005 sa počet pobočiek znížil o 3.

Knižnica Bratislava Nové Mesto na základe rozhodnutia Miestneho zastupiteľstva MČ Bratislava Nové Mesto zo dňa 21.6.2005 zrušila menej navštevované pobočky na Vajnorskej 53 (k 1.7.2005) a Račianskej 91 (k 1.10.2005). Pobočku Koliba v decembri 2005 presťahovala do nových priestorov na Jeséniovu ul. 51.

Miestna knižnica (MK) Karlova Ves zrušila dlhodobo zatvorenú pobočku na Lackovej ulici (jej fond preradili do žiackej knižnice ZŠ Majerníkova 62).

MK Rača presťahovala detské oddelenie do oddelenia pre dospelých, zreorganizovala fond do typu rodinnej knižnice a priestory po detskej knižnici poskytla dôchodcom.

Plnenie hlavných ukazovateľov činnosti podľa typu knižníc

	Výpožičky			Čitatelia			Návštevníci		
	2005	2004	rozdiel	2005	2004	rozdiel	2005	2004	rozdiel
Mestská knižnica	411 920	457 639	- 45 719	11 281	12 407	- 1 126	126 691	134 867	- 8 176
Mestské knižnice	1 573 354	1 703 606	- 130 252	26 053	26 919	- 866	293 932	314 516	- 20 584
Obecné knižnice s PZ	208 252	242 817	- 34 565	6 230	7 045	- 824	61 364	73 740	- 12 376
Obecné knižnice s NZ	7 756	6 144	+ 1 612	470	486	- 16	2 829	3 351	- 522
SPOLU	2 201 282	2 410 206	- 208 924	44 034	46 857	- 2 823	484 816	526 474	- 41 658

V porovnaní s rokom 2004 zaznamenali:

- Mestská knižnica v Bratislave pokles výpožičiek o 10 %, čitateľov o 9 % a návštevníkov o 6 %
- mestské knižnice pokles výpožičiek o 8 %, čitateľov o 3 % a návštevníkov o 7 %
- obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami pokles výpožičiek o 14 %, čitateľov o 12 % a návštevníkov o 17 %
- obecné knižnice s neprofesionálnymi zamestnancami vzrast výpožičiek o 26 %, pokles čitateľov o 3 % a návštevníkov o 16 %.

Na poklese hlavných ukazovateľov knižníc sa podieľali zmeny v knižniciach, rušenie pobočiek, zatvorenie pracovísk z viacerých dôvodov (sťahovanie, revízia, dovolenky), znížený nákup knižničného fondu, záujem čitateľov o otvorenú vynovenú a konečne reprezentačnú (slovenskú) Univerzitnú knižnicu, ako i čoraz samozrejmší trend života na Slovensku charakteristický nedostatkom času a využívaním rôznych iných zdrojov informácií (rozmáhajúci sa internet), ktoré vytláčajú knihu z pevného piedestálu, patriaceho jej nie v tak veľmi dávnych dobách.

2. KNIŽNIČNÝ FOND

Knižničné jednotky

V roku 2005 tvorilo knižničný fond verejných knižníc v Bratislave 1 315 292 knižničných jednotiek (kn.j.), z toho bolo 1 240 368 kníh (94,3%), 56 927 audiovizuálnych dokumentov (4,3%) a 108 elektronických dokumentov (0,01%).

Odborná literatúra pre dospelých v počte 361 871 kn.j. predstavovala 27,5% knižničného fondu, krásna literatúra pre dospelých v počte 633 694 kn.j. 48,2%. Odborná literatúra pre deti v počte 75 075 kn.j. tvorila 5,7% a krásna literatúra pre deti v počte 244 652 kn.j. 18,6%.

Dochádzajúce periodiká

V roku 2005 do knižníc dochádzalo 631 titulov periodík v 1 137 exemplároch. Počet titulov sa s ohľadnutím na rok 2004 znížil o 62, počet exemplárov sa zvýšil o 6.

Vzhľadom na neustále sa zvyšujúce ceny periodík museli knižnice opäť prehodnotiť ich objednávanie (napr. Knižnica Ružinov obmedzila nákup týždenníkov a denníkov a zvýšila objednávanie periodík s mesačnou periodicitou. V Knižnici Bratislava Nové Mesto počet periodík počas roka kolísal. Mestská knižnica v letných mesiacoch prerušila odoberanie denníkov a časopisov na pracoviskách, ktoré boli dočasne zatvorené).

Ročný prírastok knižničných jednotiek

V roku 2005 predstavoval celkový ročný prírastok verejných knižníc v Bratislave 25 708 kn.j., z toho 18 401 kn.j. bolo získaných kúpou, 7 243 kn.j. darom a 64 kn.j. bezodplatným prevodom.

Hoci celkový ročný prírastok bol v porovnaní s rokom 2004 vyšší o 1 023 kn.j., kúpa poklesla až o 3 707 kn.j. Najvyšší prírastok kúpou zaznamenala MK Petržalka (5 082 kn.j.), nad 1000 kn.j. nakúpili knižnice: Staromestská knižnica (3 462 kn.j.), Knižnica Bratislava Nové Mesto (2 336 kn.j.), Knižnica Ružinov (2 264 kn.j.) a Mestská knižnica (2 014 kn.j.). Najnižšie prírastky kúpou mali neprofesionálne knižnice, z nich najmenej nakúpila MK Devín (13 kn.j.)

Nákup kníh ovplyvňuje i priemerná cena knihy, ktorá sa v roku 2005 pohybovala v Mestskej knižnici okolo 262,-Sk, v Knižnici Ružinov okolo 200,-Sk. V týchto priemerných cenách sú však započítané zľavy, ktoré pri nákupe literatúry poskytujú knižniciam vydavateľstvá a kníhkupectvá. Bez nich by sa priemerná cena knihy vyšplhala výrazne nad 300,- Sk.

Vzhľadom na to, že nákup literatúry je pre knižnice stále problémový (malo by to byť naopak, knihy sú podstatou každej knižnice), pracovníci sa snažia deficit nákupu

vykompenzovať darmi (čo nie je práve najideálnejším riešením kvalitného dopĺňovania fondu). Tých bolo v tomto roku 7 243 (o 4 998 kn.j. viac ako v roku 2004). Najvyšší prírastok darom zaznamenala Mestská knižnica – 5 822 kn.j.

Dôsledkom potopy, ktorá v júni 2005 zničila fond literatúry uložený v sklade úseku krásnej a cudzojazyčnej literatúry na Laurinskej ul. 5 do knižnice prúdili knižné dary z knižníc, vydavateľstiev a iných inštitúcií nielen z Bratislavy, ale i zo Slovenska a Čiech. Do konca roka 2005 z celkového počtu darov 15 000 kníh knižnica spracovala spomínaných 5 822 kn.j. Pomocnú ruku Mestskej knižnici podali aj bratislavské verejné knižnice, najmä Knižnica Bratislava Nové Mesto a MK Vrakuňa. Za darované knihy i ďalšiu pomoc im ešte raz ďakujeme. Zároveň ďakujeme všetkým za podporné slová a profesionálnu kolegiálnu.

Úbytky knižničných jednotiek

Úbytok knižničného fondu vo verejných knižniciach v roku 2005 predstavoval 78 508 kn.j., čo je o 53 606 kn.j. viac ako v minulom roku.

Vysoký úbytok bol spôsobený viacerými faktormi - haváriou vodovodného potrubia a následnou potopou v Mestskej knižnici, zrušením dvoch pobočiek v Knižnici Bratislava Nové Mesto a jednej v MK Karlova Ves, reorganizáciou knižničného fondu v MK Rača. V ďalších knižniciach prebiehalo bežné vyradovanie zastaralej, opotrebovanej či nedobytej literatúry.

Knižničné jednotky vo voľnom výbere

Doménou verejných knižníc v Bratislave je priamy prístup čitateľov ku knižničnému fondu. Vo voľnom výbere sa nachádza 92 % knižničného fondu v počte 1 210 562 kn.j.

Knižničné jednotky spracované automatizovane

Z celého knižničného fondu majú knižnice 853 477 kn.j. spracovaných automatizovane, čo predstavuje takmer 65%. (100% automatizovane spracovaného fondu má Staromestská knižnica a MK Vrakuňa, 97% MK Petržalka, 92% Knižnica Ružinov, 87% Knižnica Bratislava Nové Mesto, 46% Mestská knižnica, 18% MK Podunajské Biskupice a 12% MK Lamač.)

Prepočty:

Priemerný ročný prírastok (kúpa i dar) na 1 registrovaného čitateľa predstavoval 0,6 kn.j. (o desatinku viac ako v roku 2004). Najvyšší ročný prírastok na 1 čitateľa mala MK Jarovce (1,8 kn.j.), najnižší MK Podunajské Biskupice (0,1 kn.j.).

Na 1 čitateľa verejných knižníc pripadalo z celkového fondu 29,9 kn.j.

Na 1 obyvateľa Bratislavy pripadalo z fondu 3,1 kn.j.

Obrat knižničného fondu verejných knižníc v roku 2005 bol 1,3 kn.j.

Z finančných prostriedkov 4 085 000,- Sk, ktoré boli určené na nákup knižničného fondu pripadalo na 1 čitateľa 93,- Sk (oproti minulému roku zníženie o 14,-Sk) a na 1 obyvateľa 10,- Sk (zníženie o 2,-Sk).

3. VÝPOŽIČKY A SLUŽBY

Výpožičky

V roku 2005 pracovníci verejných knižníc v Bratislave zrealizovali 2 201 282 výpožičiek (o 208 924 menej ako v roku 2004).

Z celkového počtu výpožičiek bolo:

- 349 450 výpožičiek odbornej literatúry (15,9%) a 914 070 výpožičiek krásnej literatúry (41,5%) pre dospelých
- 108 905 výpožičiek odbornej literatúry (4,9%) a 308 822 výpožičiek krásnej literatúry (14,0%) pre deti
- 520 035 výpožičiek periodík (23,6%)

Najviac odbornej i krásnej literatúry pre dospelých a odbornej literatúry pre deti sa požičalo v MK Petržalka, najviac krásnej literatúry pre deti sa požičalo v Mestskej knižnici a najviac periodík v Staromestskej knižnici.

Z celkového počtu výpožičiek predstavovali špeciálne dokumenty 2,7% v počte 59 968 kn.j. (vlastní ich Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, MK P. Biskupice a Knižnica Nové Mesto), z toho bolo 52 174 audiovizuálnych dokumentov a 312 CD-ROMov (požičiavala ich len Knižnica Ružinov).

Na celkovom počte výpožičiek sa absenčné výpožičky podieľali 76% a prezenčné výpožičky 24% (v porovnaní s minulým rokom nezmenený stav). Najviac prezenčných výpožičiek poskytla Knižnica Ružinov (117 368) a najmenej MK Devín (138), ktorá bola zároveň jedinou knižnicou s neprofesionálnym zamestnancom poskytujúcou a evidujúcou tieto služby.

Služby v sobotu poskytovala len MK Petržalka na Vavilovovej 24.

Počet výpožičiek verejných knižníc v Bratislave v rokoch 2001 – 2005

ROK	VÝPOŽIČKY KNIŽNÍC
2001	2 396 860
2002	2 374 495
2003	2 429 941
2004	2 410 206
2005	2 201 282

Medziknižničné výpožičné služby

Tri medziknižničné výpožičné služby iným knižniciam poskytla len Mestská knižnica v Bratislave.

Bibliografické a faktografické informácie

Bibliografické a faktografické informácie poskytovalo 8 knižníc. V roku 2005 ich poskytli 10 418 (len evidovaných), čo v porovnaní s minulým rokom predstavuje nárast o 2,3 %.

Mestská knižnica v Bratislave vydala tri a Knižnica Bratislava Nové Mesto dvadsať bibliografických letákov.

Internetové služby

Internetové služby verejnosti poskytovalo v roku 2005 už 7 knižníc (Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, Knižnica Bratislava Nové Mesto, MK Rača, MK Karlova Ves a MK Petržalka). Napr. v Staromestskej knižnici využilo tieto služby 436 používateľov, v Mestskej knižnici 6 611, v Knižnici Ružinov 1 627.

Počet študovní a čítární

Verejné knižnice v Bratislave majú spolu 52 študovní a čítární, resp. čítarenských kútikov, v ktorých je 478 miest na sedenie. Počet študovní sa v porovnaní s rokom 2004 nezmenil, počet miest v nich sa zredukoval o 30.

Plocha knižníc

Celková plocha knižníc predstavuje 13 402 m² (o 255 m² menej ako v roku 2004), z toho 8 751 m² bolo určených pre používateľov (o 238 m² menej), čo predstavuje 65,3% celkovej plochy. Zmenšenie plochy bolo spojené so zrušením pobočiek v Knižnici Bratislava Nové Mesto a reorganizáciou v MK Rača.

Prepočty

Na 1 čitateľa bratislavských verejných knižníc pripadalo 50 výpožičiek (o 1,4 výpožičky menej ako v roku 2004). Najviac výpožičiek na 1 čitateľa mala v roku 2005 MK Dúbravka (113,3), najmenej MK Devín (6).

Na 1 obyvateľa Bratislavy pripadalo 5,2 výpožičiek (o 0,4 menej ako minulý rok).

4. POUŽÍVATELIA

V roku 2005 mali verejné knižnice v Bratislave zaregistrovaných 44 034 čitateľov, z toho 11 511 detí do 15 rokov.

Počet čitateľov sa v porovnaní s rokom 2004 znížil o 2 823, čo predstavuje pokles o 6% (počet detských čitateľov je nižší o 426, pokles o 4%).

Pokles počtu čitateľov zaznamenali takmer všetky verejné knižnice v Bratislave. Najvyššiu stratu čitateľov (o 42%) vykazuje MK Jarovce. Mierny nárast sa prejavil len v Staromestskej knižnici (+3), v MK Vajnory (+14), v MK Devín (+12) a v MK Rusovce (+14).

Pecentúálne vyjadrenie poklesu (nárastu) počtu čitateľov v porovnaní s rokom 2004

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica BA Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
- 9%	+ 0,1%	- 3%	- 13%	- 17%	- 10%	- 26%	+ 7%	- 4%

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
- 10%	- 1%	+ 8%	- 4%	- 8%	- 0,3%	- 42%	+ 11%	- 15%

Detskí čitatelia do 15 rokov

Z celkového počtu čitateľov predstavujú deti do 15 rokov 26%. Najviac detských čitateľov mala MK Petržalka (2 238), najmenej MK Jarovce (10).

V MK Rusovce tvorili detskí čitatelia až 67% počtu čitateľov knižnice.

Percentuálny podiel detských čitateľov do 15 rokov z počtu čitateľov príslušnej knižnice v roku 2005

Mestská knižnica	Staromestská knižnica	Knižnica Ružinov	MK Vrakuňa	MK Pod. Biskupice	Knižnica BA Nové Mesto	MK Rača	MK Vajnory	MK Karlova Ves
10,5%	31,2%	29,1%	36,1%	39,3%	28,8%	37,7%	50,9%	44,3%

MK Dúbravka	MK Lamač	MK Devín	MK Devínska N. Ves	MK Záhorská Bystrica	MK Petržalka	MK Jarovce	MK Rusovce	MK Čunovo
35,7%	29,4%	48,8%	44,1%	63,4%	27%	25,6%	67%	65,9%

Z celkového počtu obyvateľov Bratislavy je čitateľmi verejných knižníc 10,4%. Najvyšší percentuálny podiel čitateľov z počtu obyvateľov mestskej časti má MK Devín (17,5%), najnižší MK Záhorská Bystrica (2,9%).

Počet čitateľov verejných knižníc v Bratislave v rokoch 2001 - 2005

ROK	POČET ČITATEĽOV
2001	48 485
2002	46 685
2003	47 434
2004	46 857
2005	44 034

Návštevnosť knižníc

V súvislosti s poklesom počtu čitateľov sa v roku 2005 znížila i návštevnosť knižníc na 484 816 návštev za rok (o 41 658 menej ako v roku 2004).

Priemerná návštevnosť v roku 2005 bola 11 návštev na 1 čitateľa. Najvyššiu návštevnosť na 1 čitateľa vykazuje MK Dúbravka (16,4 návštev), najnižšiu MK Devín (1,4).

Na 1 návštevníka pripadalo 4,5 výpožičiek (najviac – 6,9 v MK Dúbravka, najmenej – 1,6 v MK Jarovce).

Návštevnosť verejných knižníc v Bratislave v rokoch 2001 - 2005

ROK	NÁVŠTEVNOSŤ KNIŽNÍC
2001	556 940
2002	516 234
2003	534 306
2004	526 474
2005	484 816

5. ĎALŠIE ČINNOSTI

Podujatia pre používateľov

V roku 2005 pripravili verejné knižnice v Bratislave 941 podujatí, čo je o 170 viac ako v roku 2004. Z nich 270 predstavovala informačná výchova detí a mládeže, teda 28,7% všetkých podujatí.

V roku 2005 sa v ročných výkazoch o knižnici začal sledovať nový ukazovateľ – počet účastníkov podujatí. Na knižničných podujatiach sa zúčastnilo 24 270 návštevníkov (MK Dúbravka a MK Jarovce návštevníkov neevidovali). Jedno podujatie priemerne navštívilo 26 návštevníkov.

Najviac podujatí zorganizovala MK Petržalka – až 268, ktoré navštívilo 7 077 návštevníkov.

Na tomto mieste je potrebné podotknúť, že podujatia knižníc sú pre verejnosť bezplatné a prístupné všetkým kategóriám návštevníkov.

Mestská knižnica v Bratislave

pripravila 121 podujatí (pre 4 573 návštevníkov). Prevládali literárne, hudobné programy, informačná výchova a exkurzie. Spolupracovala s Domom zahraničných Slovákov, Slovenským centrom PEN, FEMINA – klubom slovenských prozaičiek, s vydavateľstvom Spolku slovenských spisovateľov. Uskutočnila niekoľko koncertov poslucháčov konzervatórií, VŠMU a Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty UK, pripravila úspešnú hodinu

hudobnej výchovy pre 1. a 2. ročník ZŠ. Viacerými podujatiami prispela na Deň samosprávy hl. m. SR Bratislava, v rámci ktorých pripravila čitateľskú súťaž pre deti i dospelých Bratislava – mesto, ktoré číta. Do súťaže sa zapojilo 1 114 Bratislavčanov a do zlosovania postúpilo 1 080 správnych odpovedí, z toho 683 detských a 397 dospelých.

Na 1.10.2005 pripadlo 105. výročie otvorenia Mestskej knižnice, v rámci ktorého sa okrem iných podujatí pripravila beseda so Štefanom Holčíkom o histórii mesta i knižnice pod názvom Korunovačné slávnosti a Bratislava.

Osobitnú pozornosť venovala Mestská knižnica práci so zrakovo postihnutými používateľmi – pripravila odborné prednášky, výstavy, deň otvorených dverí v oddelení pre nevidiacich a slabozrakých. Spolupracovala so školami, v galérii Arotéka poriadala výstavy diel slovenských grafikov a ilustrátorov.

Staromestská knižnica

pripravila 143 podujatí (pre 3 698 návštevníkov). V oblasti práce s deťmi pokračovala v čitateľskej súťaži Čítame s Osmijankom, v projekte Deti čítajú deťom (pre Špeciálnu základnú školu pre telesne postihnutých v spolupráci so ZŠ Dubová) a v realizácii projektu Pamäť Starého Mesta (sledovanie ohlasu na aktivity v Starom Meste na stránkach dennej tlače a regionálnych periodík). V školskom roku 2005/2006 vyhlásila veľkú čitateľskú súťaž Čítam, čítaš, čítame. Knižnica pracovala i so seniormi – pre obyvateľov Domova dôchodcov na Podjavorinskej ulici pripravila v spolupráci so ZŠ Škarniclova 2 posedenia s kultúrnym programom. Pre čitateľov v seniorskom veku zorganizovala v spolupráci s Univerzitou 3. veku a KKIV FFUK 4 bezplatné kurzy informačnej prípravy pod názvom Zoznámte sa s počítačom. Na kurzoch sa vyškolilo 45 seniorov.

V ďalších podujatiach prevládali besedy, informačná výchova, exkurzie, slávnostné zápisy a výstavy.

Knižnica Ružinov

zorganizovala 173 podujatí, ktoré navštívilo 3 555 návštevníkov. 28 podujatí bolo určených pre dospelých, 137 pre deti a 8 podujatí malo celoknižničný charakter. Rok 2005 sa v knižnici niesol v znamení projektov pre detského čitateľa – Čítame s Osmijankom a Hlasné čítanie. Úspech zožala Noc v knižnici: cesta do krajiny Rozprávokovo, ktorú si užilo 20 najaktívnejších detí v projekte Čítame s Osmijankom. Televízia Markíza z tohto podujatia odvysielala šot v raňajšom Teleráne.

Pokračovali Hovory D – demokratický dialóg detí a dospelých na tému EKO INFO s účasťou Greenpeace, pracovníkov Miestneho úradu Ružinov a poslancov MZ Ružinov.

Podujatie plné zábavných hier pre deti Ružinovského športového klubu nieslo názov Rýchlik Pomalík.

V Dome kultúry Ružinov zorganizovali literárnu kaviareň s Kamilou Kay Strelkovou pod názvom Stará láska nehrdzavie. V spolupráci s Jednotou dôchodcov na Slovensku pripravili počítačový kurz pre dôchodcov.

MK Vrakuňa

pripravila 5 informačných výchov pre 101 detí ZŠ mestskej časti Vrakuňa.

MK Podunajské Biskupice

zorganizovala 92 podujatí, ktoré navštívilo 2 000 návštevníkov. Prevládala v nich informačná výchova pre deti ZŠ a MŠ.

Knižnica Bratislava Nové Mesto

pripravila 85 podujatí pre 2 085 návštevníkov. V podujatiach prevládali besedy, prednášky, literárno- hudobné pásma a súťaže. Pozvanie na besedy okrem iných prijala spisovateľka Gabriela Rothmayerová a herečka Milka Zimková.

Pre mladých žurnalistov uskutočnili stretnutie redakčných rád školských časopisov základných škôl mestskej časti Bratislava Nové Mesto.

Na konci školského roka zorganizovali súťaž o najkrajší školský časopis a vedomostnú súťaž o krajinách Európskej únie, ktorú sprevádzal známy „Majster N“ na podklade knihy Eurokniha.

V tomto roku pokračovali i v súťaži Číta každý žiak.

MK Rača

pripravila 9 podujatí pre 38 návštevníkov.

MK Karlova Ves

zrealizovala 12 podujatí, z toho 9 informačných výchov a 3 besiedky pre deti MŠ – Máme radi knižku, staráme sa o knižku, Encyklopédie – pestré a vzrušujúce čítanie a Vianočné rozprávky. Na podujatiach sa zúčastnilo 320 návštevníkov.

MK Dúbravka

zorganizovala 12 podujatí, ktorých návštevníci neboli evidovaní.

MK Lamač

pripravila 2 podujatia pre 45 detí.

MK Devínska Nová Ves

zrealizovala 16 podujatí pre 715 návštevníkov. Medzi najväčšie patrili: Región, v ktorom žijem, beseda s redaktorkou časopisu Slniečko Ľ. Kepšovou pod názvom Slniečko za všetky hviezdy, ukážky veľkonočných inšpirácií, literárna súťaž Moja prázdninová kniha (predsedkyňou poroty bola pracovníčka Mestskej knižnice) a ukážky zdobenia vianočných perníkov a iných vianočných dekorácií.

MK Petržalka

pripravila 268 podujatí, na ktorých sa zúčastnilo 7 077 návštevníkov. Medzi podujatiami vyniklo 6 celoknižničných akcií: 16. ročník Petržalských súzvukov Ferka Urbánka, Život našimi očami – 9. ročník Novinárov tretieho tisícročia, Prvýkrát do školy – Prvýkrát do knižnice (súťaž pre prvákov ZŠ v rámci projektu na podporu čítania), Mikuláš v knižnici, Čitateľská anketa pre žiakov ZŠ od 9 do 15 rokov a Kvíz k 200. výročiu narodenia H. CH. Andersena pri príležitosti Medzinárodného dňa knihy.

MK Jarovce

zorganizovala 2 podujatia, návštevníkov neevidovali.

MK Rusovce

pripravila 1 podujatie pre 63 detí ZŠ.

Odborné kurzy, porady, semináre, edičná činnosť

V roku 2005 sa vo verejných knižniciach v Bratislave uskutočnilo 96 pracovných porád a seminárov, čo je o 9 viac ako v minulom roku.

Mestská knižnica v Bratislave v spolupráci s Krajskou pobočkou Spolku slovenských knihovníkov Bratislavského kraja a Odborovým zväzom pracovníkov knižníc SR pripravila odborný seminár pre knižničných pracovníkov pod názvom Aktuálne otázky v knižničnej praxi. Na seminári sa riešili otázky modernizácie knižníc, medziknižničnej výpožičnej služby, opatrení v knižniciach v súvislosti s platnosťou novelizácie zákona č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov ako i ďalších legislatívnych dokumentov, ktoré platia v knižniciach. Odborní prednášatelia z Albertiny Icome, s.r.o., z Univerzitnej knižnice a zo Slovenskej národnej knižnice, ako i z Ministerstva kultúry SR odpovedali na páľčivé otázky knižničnej praxe.

V rámci edičnej činnosti vydali knižnice 30 odborných knižničných materiálov.

6. INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Počet PC

Verejné knižnice v Bratislave v roku 2005 vlastnili 12 serverov a 148 osobných počítačov (pribudlo 27 PC), z toho bolo 40 PC prístupných pre používateľov (o 9 viac).

Napriek tomu, že knižnice v Bratislave sa v roku 2005 nemohli zapojiť do celoslovenského projektu „Verejný internet v knižniciach“ financovaného z európskych štrukturálnych fondov, môžeme konštatovať, že internetizácia bratislavských verejných knižníc mierne pokročila. 104 PC malo pripojenie na internet (o 37 viac), z toho 20 PC bolo k dispozícii verejnosti (o 4 viac). V porovnaní s rokom 2004 vykazujeme 55% nárast počtu PC s pripojením na internet. Stále však nemôžeme hovoriť o uspokojivom stave zo strany používateľov. Internetová stanica prístupná verejnosti by mala byť k dispozícii v každej verejnej knižnici.

Internetové služby

Internetové služby poskytovalo verejnosti 7 knižníc na 20 PC (v roku 2005 pribudla Knižnica Bratislava Nové Mesto a MK Rača):

- Mestská knižnica - úsek krásnej a cudzojazyčnej literatúry, Laurinská 5
úsek hudobnej a umenovednej literatúry, Kapucínska 1
- Staromestská knižnica – Panenská 1
- Knižnica Ružinov – ÚK Miletičova 47
- Knižnica Bratislava Nové Mesto – Pionierska 12
- MK Rača – Žarnovická 7
- MK Karlova Ves, Jurigovo námestie
- MK Petržalka – Vavilovova 26

Webové stránky knižníc

Webovú stránku malo 10 knižníc (vrátane knižníc, ktoré majú stránku vytvorenú v rámci svojej mestskej časti alebo miestneho úradu):

- Mestská knižnica v Bratislave: www.mestskakniznica.sk
- Staromestská knižnica: www.starlib.sk
- Knižnica Ružinov: www.kniznica-ruzinov.biz
- MK Podunajské Biskupice: <http://biskupice.sk/modules.php?name=kniznica>
<http://www.ceit.sk/webisnt/kniznica.htm>
- Knižnica Bratislava Nové Mesto: www.kbnm.sk
- MK Karlova Ves: <http://www.karlovaves.sk/index.php?secID=10f>
- MK Lamač: <http://www.lamac.sk/kultura/kniznica.asp>
- MK Devínska Nová Ves: http://www.devinskanovaves.sk/buxus/generate_page.php?page_id=1398
- MK Záhorská Bystrica: <http://www.zahorskabystrica.sk/index.php?main=kultura&sub=kniznica>
- MK Petržalka: http://www.petrzalka.sk/buxus/generate_page.php?page_id=515

Novinky v technológii a v automatizácii

7 verejných knižníc v Bratislave má zakúpené knižnično-informačné systémy (KIS) na automatizáciu knižničných procesov, z toho len 1 knižnica (Miestna knižnica Petržalka) poskytuje automatizované výpožičky na všetkých pobočkách. Staromestská knižnica a Knižnica Bratislava Nové Mesto ich poskytuje na dvoch svojich pracoviskách. Ďalšie 4 knižnice využívajú softvéry na automatizované spracovanie fondu (priebežné i retrospektívne) a na vyhľadávanie dokumentov v automatizovanom katalógu.

Mestská knižnica v Bratislave spracováva knižničný fond v KIS DAWINCI. V priebehu roka 2005 skvalitnila technické vybavenie, zakúpila nové PC, rozšírila počet internetových

staníc pre verejnosť a sprístupnila automatizovaný katalóg pre používateľov na všetkých svojich pracoviskách.

Staromestská knižnica sa sústredila na skvalitnenie technického vybavenia a prezentáciu služieb na internete. Sprístupnila webovú stránku s novým dizajnom, za čo získala cenu prezidenta združenia Slovak Prix Multimedia v súťaži o najlepšiu multimediálnu internetovú stránku a CD/DVD ROM na Slovensku. Zakúpila 5 nových PC s OP Windows XP, darom získala staršie PC, monitory a laserové tlačiarne. Využívala KIS LIBRIS.

Knižnica Ružinov v spolupráci s firmou ELET inovovala webovú stránku, ktorá sa stala prehľadnejšou a bohatšou na informácie. V ÚK Miletičova 47 sú tri zo štyroch počítačov prístupné verejnosti s pripojením na internet. Pri automatizovanom spracovaní dokumentov využíva kvalitný KIS Advanced RAPID LIBRARY.

MK Podunajské Biskupice pracuje s KIS PROFLIB, v ktorom spracováva knižničný fond.

Knižnica Bratislava Nové Mesto v priebehu roka 2005 pracovala s KIS LIBRIS a mala všetky knižničné procesy plne automatizované. V priebehu 2. polroka 2005 uskutočnila výberové konanie na nový kvalitnejší knižničný softvér, zakúpila nové prvky hardvéru i softvéru. Pripravila prechod na nový KIS DAWINCI, v ktorom sa budú všetky knihovnícke činnosti realizovať od roku 2006.

MK Lamač pracuje s KIS CLAVIUS, využíva ho zatiaľ na spracovávanie knižničného fondu.

MK Petržalka zabezpečila v 2. polroku 2005 prechod z KIS LIBRIS na KIS CLAVIUS, v ktorom boli od decembra zabezpečované všetky knižničné činnosti. V rámci výmeny knižnično- informačných systémov vybavila všetky pobočky novými počítačovými zostavami.

7. ZAMESTNANCI KNIŽNÍC

V roku 2005 pracovalo vo verejných knižniciach v Bratislave 184,62 zamestnancov (prepočítaný stav), z toho bolo 173,37 žien. V porovnaní s rokom 2004 sa počet pracovníkov zvýšil o 2,37, žien o 4,22. V knižniciach pracujú prevažne ženy, tvoria 94% všetkých zamestnancov.

Knihovnícke činnosti vykonávalo 140,6 pracovníkov (76% všetkých zamestnancov), z toho 135,6 žien.

30 pracovníkov malo vysokoškolské vzdelanie (16% všetkých zamestnancov), čo je o 6 viac ako v roku 2004, z toho bolo 27 žien (o 5 viac).

Najviac pracovníkov mala Mestská knižnica (62,1), najmenej – po 1 pracovníkovi mali malé obecné knižnice s profesionálnymi zamestnancami (MK Lamač a MK Vajnory) a a neprofesionálne knižnice.

8. HOSPODÁRENIE KNIŽNÍC

Výnosy a príjmy, prevádzkové dotácie

V roku 2005 výnosy a príjmy z hlavnej činnosti knižníc predstavovali 64 514 000,-Sk, čo je o 3 048 000,-Sk viac ako v minulom roku.

Prevádzkové dotácie dosiahli výšku 59 676 000,-Sk, v ktorých sa za rok 2005 vykazujú i dotácie z Ministerstva kultúry v sume 400 000,-Sk. Granty získali a v priebehu roka stihli využiť 3 knižnice (Mestská knižnica, Staromestská knižnica a MK Petržalka). Z rozpočtu obcí pochádzalo 59 276 000,-Sk, čo je o 4 496 000,-Sk viac ako v roku 2004.

Tržby

Tržby verejných knižníc predstavovali 4 656 000,-Sk, o 7 000,-Sk viac ako v minulom roku, z toho poplatky za knižničné činnosti tvorili 3 495 000,-Sk (boli o 117 000,-Sk vyššie ako v roku 2004). Rozpätie poplatkov za vystavenie čitateľských preukazov sa v knižniciach nezmenilo, pohybuje sa vo výške 20,- až 100,-Sk pre dospelých, 10,- až 40,-Sk pre deti, 10,- až 50,-Sk pre dôchodcov. (Mestská knižnica od augusta 2005 zapisuje deti do 15 rokov za

čitateľa knižnice bezplatne). Tržby knižníc v roku 2005 boli o 571 000,-Sk vyššie ako financie investované do nákupu knižničných jednotiek.

Iné výnosy knižníc predstavovali čiastku 180 000,-Sk.

Kapitálové výdavky

Kapitálové výdavky tvorili 2 654 000,-Sk, z toho:

- MK Vrakuňa a MK Rača investovali 420 000,-Sk do výstavby a rekonštrukcie
- Mestská knižnica, Staromestská knižnica, Knižnica Ružinov, MK P. Biskupice, Knižnica Bratislava Nové Mesto a MK Petržalka investovali 2 019 000,-Sk do automatizácie knižničných procesov
- Mestská knižnica, Staromestská knižnica a Knižnica Ružinov použili 215 000,-Sk na iné kapitálové výdavky

Náklady na hlavnú činnosť

Náklady na hlavnú činnosť knižníc dosiahli výšku 64 342 000,-Sk, čo je o 3 471 000,-Sk viac ako v roku 2004.

Mzdy pracovníkov

Mzdy pracovníkov tvorili 30 254 000,-Sk (o 2 549 000,-Sk viac). Nárast mzdových prostriedkov umožnil v roku 2005 zvýšenie priemernej mesačnej mzdy na 13 656,-Sk, ktorá napriek tomu naďalej zaostáva za priemerným mesačným platom na Slovensku. Priemerná mesačná mzda žien v roku 2005 bola 13 450,-Sk.

Nákup knižničného fondu

Z nákladov na hlavnú činnosť bolo na nákup knižničného fondu určených 4 085 000,-Sk, čo je o 920 000,-Sk menej ako v roku 2004 (pokles o 18%).

Na jednej strane navýšenie nákladov na hlavnú činnosť, výnosov i príjmov knižníc a na druhej strane pokles finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu poukazujú na skutočnosť, že nárast cien energií a bežná prevádzka knižníc pohltí prevažnú väčšinu finančných prostriedkov a nákup fondu zostáva na okraji možností knižníc. 17% pokles nákupu fondu je priamym dôsledkom stáleho nedostatku finančných prostriedkov, ktorý sa knižnice snažili riešiť dopĺňovaním formou daru – uzavretý kruh, ktorý nie a nie preklenúť.

Do nákupu knižničného fondu investovala najviac finančných prostriedkov MK Petržalka (1 043 000,-Sk), za čo nakúpila 5 082 kn.j. Najmenej – 3 000,-Sk (len vlastné tržby) použila MK Devín, za ktoré nakúpila 13 kn.j. Napriek tomu je to v porovnaní s rokmi, keď do tejto knižnice nepribudol žiadny dokument alebo maximálne jeden, úspech.

Namiesto záveru

Doplňovanie fondu je oblasťou, ktorá trápi takmer všetky verejné knižnice v Bratislave. Napriek problémom vyhovieť požiadavkám všetkých používateľov, výkony bratislavských verejných knižníc sú nielenže porovnateľné s výkonmi iných verejných knižníc na Slovensku, ale v niektorých ohľadoch ich aj predbiehajú. Verejné knižnice v oblasti služieb, fondu a jeho využívania stále vedú pred špeciálnymi a vedeckými knižnicami.

Je to vďaka ich prístupnosti všetkým kategóriám používateľov, organizácie a voľnému výberu univerzálneho knižničného fondu, poskytovaniu služieb bez čakania a bezplatne alebo len za mierne poplatky a určite i vďaka tomu, že väčšina pracovníkov verejných knižníc v Bratislave patrí medzi zanietencov, pre ktorých je práca koníčkom.

Názov: **Prehľad činnosti bratislavských verejných knižníc za rok 2005**
Zostavovateľ: Mgr. Eva Šulajová
Upravil a DTP: Angelika Rybecká
Zodp. red.: Mgr. Emília moncoľová, PhDr. Eva Ďurišová
Zodp. prac.: Mgr. Juraj Šebesta, PhD.
Vydavateľ: Mestská knižnica v Bratislave, Klariská 16, 814 79 Bratislava 1
Rok vydania: 2006
Náklad: 50 ex.

Materiál pre vnútornú potrebu knižníc